

Výstavy

Loučíme se se středověkem

Výstava „1265 – středověk ožívá“ končí. S velkou slávou otevřelo Regionální muzeum výstavu pompézní vernisáží za „přítomnosti“ jeho veličenstva krále Přemysla Otakara II. letos v dubnu, aby připomnělo 760 let od první písemné zmínky o našem historickém městě. Výstava o životě našich předků ve středověkých městech zemí Koruny české bude možné navštívit už jen krátce. Máte poslední šanci vstoupit městskou branou do světa bohatých měšťanů, patriciů, kupců a řemeslníků. Nechte na sebe dýchnout atmosféru dávných časů, poznejte proces vzniku měst, seznamte se s lokátorem, prozkoumejte gotickou architekturu, navštivte tržiště, zahrajte si vrhcáby, nakoukněte pod pokličku středověké kuchyně a nechte se okouzlit elegancí tehdejší módy. Zjistěte, že přívlastek „temný“ středověku ani v nejmenším nepřísluší, a že v některých ohledech byl možná tehdejší svět dokonce barvitější než ten náš. Tak hurá do středověku!

Do 9. 11. 2025
Šemberův dům
Výstava „1265 – středověk ožívá“

Vánoční Dotek starých časů

Jaké bývaly požehnané Vánoce v dobách našich prababiček? Z čeho se tehdy děti radovaly, s čím si hrály a v čem se vozily? Čím si lidé zpřijemňovali tiché období adventu a slavnostní čas vánočních svátků? Tematická výstava v Regionálním muzeu Dotek starých časů vás přenesení do vánoční atmosféry přelomu 19. a 20. století. Uvidíte starodávné hračky – panenky, medvídky či kočárky – které kdysi rozjasňovaly oči dětem. Chybět nebudou ani dobové vánoční stromečky, skleněné ozdoby a další nostalgické dekorace, jež přináší kouzlo zimních svátků dávných let. Výstava čerpá ze soukromé sbírky Vandy Rektorisové a Michala Klokočníka a je doplněna o mechanické gramofony a hrací skřínky, jejichž jemné tóny navozují hřejivou a poklidnou atmosféru starobylých Vánoc.

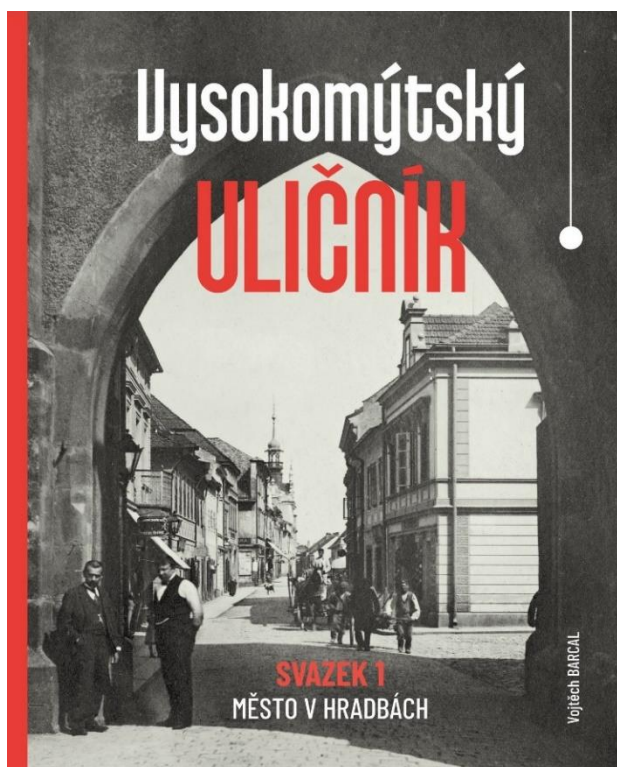
4. 12. 2025 – 6. 1. 2026
Šemberův dům
Výstava Dotek starých časů

Akce v muzeu

Vysokomýtský uličník je na světě!

Příznivci vysokomýtské historie a historické topografie zvláště se konečně dočkají. Již dlouho avizovaná publikace Vysokomýtský uličník je dokončena a od 27. listopadu bude k dostání pro širokou veřejnost.

Navnaděním na novou knihu byla pro místní obyvatele stejnojmenná výstava, kterou Regionální muzeum uspořádalo v únoru a březnu letošního roku. První svazek, věnovaný historickému centru Vysokého Mýta, mapuje historii domů, budov a jejich obyvatel v této části města. Poodhaluje také vývoj zdejší zástavby a číslování domů a zachycuje živnosti doložené v jednotlivých objektech. V neposlední řadě vykládá současné i dřívější názvy tří náměstí, dvacítky ulic a tří parků. V následujících letech navážou další svazky, které se zaměří na trojici vysokomýtských předměstí.

Slavnostní představení knihy se uskuteční ve čtvrtek 27. listopadu od 17:30 hodin v přednáškové místnosti Regionálního muzea v Šemberově domě. Součástí programu bude promítání dobových filmových záběrů z vysokomýtských ulic a krátká přednáška autora Vojtěcha Barcala o uliční síti v hradbách Vysokého Mýta. Na místě bude možné knihu zakoupit.

27. 11. 2025 od 17:30
Šemberův dům
Představení knihy Vysokomýtský
uličník

Výzva

Muzeum hledá pamětníky

Naše muzeum představuje nový projekt zaměřený na dokumentaci vzpomínek spojených se životem ve Vysokém Mýtě. Hledáme osoby, které by s námi byly ochotné pohovořit o svém dětství, školních letech, oslavách či zaměstnání. Mohou se podělit také o to, jak prožívaly významné události let 1968 nebo 1989.

Všichni dosud oslovení pamětníci dokázali svým vyprávěním zaujmout, ačkoliv o tom na začátku často pochybovali. Vězte, že i zdánlivé maličkosti mohou být pro naši práci velmi cenné a přínosné.

Díky těmto rozhovorům nezískáváme jen vzpomínky pro budoucí generace, ale zároveň obohacujeme sbírkový fond o zajímavé a dosud neznámé předměty. Jednou z našich respondentek je paní Lada Pohorská, jejíž dětství je spjato s obcemi Javorník a Řepníky. Díky ní jsme mohli rozšířit naše poznatky i o několik historických snímků právě z obce Řepníky.

Zajímavosti z muzea

Stavíme!

Do našich sbírek jsme získali tuto krásnou fotografii z někdejšího podniku Karosa – pózuje na ní zedník, zatímco v pozadí čekají vývozní autobusy Škoda RO určené pro Turecko. Fotografie nás zaujala hned dvakrát – nejen svým historickým obsahem, ale i symbolikou. Také my právě stavíme – finišujeme s přípravou nového technického muzea. Muzeum českého karosářství bude otevřeno do konce října, poté nás v listopadu čeká stěhování do nových prostor. Děkujeme všem, kdo nás na téhle cestě podporují.

K výročí narození Jana Javornického

Bez většího povšimnutí jsme ve Vysokém Mýtě přešli loňské výročí 240 let od narození Jana Javornického. Vzhledem k tomu, že se opakovaně dodnes vyskytuje v různých pramenech i datum narození končící „pětkou“ a místo května je zmiňován červen, není na škodu si život Jana Javornického připomenout i v roce 2025.

Jan se patrně narodil 26. května 1784 ve Vysokém Mýtě v čp. 100 a jako jediný chlapec vyrůstal po boku tří sester. Studoval v Litomyšli a Hradci Králové, poté se vydal na církevní dráhu. Jeho velkým přítelem byl kněz Josef Rautenkranc a Jan Javornický se mu stal nástupcem v Nových Dvorech. Od roku 1820 byl dosazen jako farář v Církvici na dohled od Kutné Hory. Zde působil až do své smrti v roce 1847. U místního barokního kostela sv. Vavřince je i pohřben.

Zkusme si nyní přiblížit, v čem všem Jan Javornický vynikal a pochopit tak jeho odkaz. Textů o životě se zachovalo poskrovnu, jeho podobu neznáme vůbec. I to málo ale dokáže vykreslit povahu rodáka z našeho města.

„Aby při vzdělávání sil duševních tělo dětské nezakrnělo, anobř přiměřeně také se vyvíjelo jakož i aby dítky při dobré chuti zůstaly a škola jim byla místem oblíbeným a nikoli jakoby snad nějakou káznicí, Rautenkranc milerád přával mládeži po škole mnohou hodinku k mravnému se vyrazení hrami rozličnými – házením míčem, běháním a lezením o závod, zpěvem, provozováním hudby aj. kteréžto hry on sám anebo tehdejší katecheta tamější Javornický řídil a pořádal“.

Nyní je snad jasnější, proč jedna z vysokomýtských škol sídlí v Javornického ulici. A když už jsme u názvů ulic – další škola stojí v Jiráskově ulici. Mimochodem, mistr Jirásek vzpomíná na Jana Javornického jako na autora velmi poučného díla – trojsvazkové práce o vymítání pověr nazvané *Lucyján syn Fortunátův a obec Skalenská aneb o pověrách*. Oba tedy byli vlastně kolegy – spisovateli. A za oběma zůstalo úctyhodné množství děl. Jan Javornický je označován jako prostonárodní spisovatel, učitel lidu a mládeže. Jeho dílo je trojího druhu: *„zábavné a vzdělávací pro mládež, zábavné a vzdělávací pro dospělé a práce směru čistě náboženského“*. Javornický také miloval stejně Čechy a Němce a pro své milé Němce psal více knih, aby se tito mohli naučit česky. Holdoval hře na hudební nástroje, zpěvu i divadlu.

V Církvici byla zasazena deska, upomínající na Javornického, až roku 1866. Snad pro stále panující nejasnosti na ní dodnes září špatný rok narození 1785. I ve Vysokém Mýtě spolek Komenský plánoval rodákovi odhalit pamětní desku. Podle textu, který na pokračování vycházel roku 1885 v novinách Pernštýn, je evidentní, že o správném roce narození i zde panovaly jisté nejasnosti. Ostatně i sám Jirásek v díle Z mých pamětí uvádí rok 1785 jako správný. I mistr se může mýlit.

Buďme ve Vysokém Mýtě vděční za to, že poměrně čitelný matriční záznam o Javornického narození byl tehdy správně přečten. Při odhalení pamětní desky 28. a 29. června 1885 se město slavnostně vyzdobilo – ochotníci sehráli divadelní představení, konal se průvod, zazněla píseň „Kde domov můj“ a po dlouhých přípravách a očekáváních padla slova „Spadniž rouško“. Na rodném domě se tehdy zaskvěla pamětní deska se správným datem narození – 26. května 1784.

Skví se na stejném místě dodnes a připomíná člověka, po němž zůstalo mnoho knih. Zdá se, že i mnoho spokojených, sportu, hudbě a zpěvu holdujících žáčků.

Ze všech knih doporučíme právě zmiňovanou knihu o pověrách. Psána je krásou češtinou a je plná pověr i zvyků spojených dodnes s vánoční dobou. Lze ji studovat z klidu domova zdigitalizovanou v databázi Kramerius.

Zkusme si připomenout Jana Javornického pohledem na desku nebo čtením jeho knih.

„Písmo svaté neučí o strašidlech nic, moudří nevědí o nich také nic, a přec je málo lidí, kteřížby na ně nevěřili. To pochází od dětinskosti..“

Jan Javornický

Psalo se před 50 lety

V tomto čísle se vrátíme do listopadu roku 1975 a připomeneme si, o čem tehdy referoval *Vysokomýtský karosář*. Nejprve nahlédneme do čísla 23 z 6. listopadu.

Čtenáři se tehdy mohli dočíst o napínavém kriminálním případě, který se odehrál 20. října večer na železniční stanici v Zámrsku. Mladá žena, vracející se ze zaměstnání, zde byla přepadena neznámým mužem a ohrožována nožem. Pachatel se na ní dopustil násilí. Po ohlášení události byli okamžitě zmobilizováni příslušníci Veřejné bezpečnosti z obvodního oddělení ve Vysokém Mýtě i z okresního oddělení v Ústí nad Orlicí. Ze strachu, aby pachatel rychle nezmizel vlakem, byli o pomoc požádáni také zaměstnanci ČSD.

Popis pachatele byl naštěstí znám, a tak se rozběhlo urputné pátrání. Pachatel byl nakonec spatřen a nahlášen výpravčí Miladou Chojnovskou ve stanici Uhersko. Měl zakoupenou jízdenku až do Prahy. Pracovník železniční stanice v Zámrsku, pan Karlík, umožnil vyjet montážnímu vlaku i s příslušníky bezpečnosti ještě před dalším osobním vlakem – a pachatel tak mohl být dopaden. Jednalo se o 27letého J. H. z Litoměřic, který byl již dříve trestaný a teprve před několika týdny propuštěn z vězení.

Číslo 24 z 20. listopadu připomíná 150 let vysokomýtského českého divadla. Využívá k tomu knihu Radovana Dvořáka *Vysoké Mýto – stručné dějiny města*. Je zde připomenuto, že v roce 1825 Alois Vojtěch Šembera s přáteli sehrál Klicperovu hru *Dům na silnici* v českém jazyce. Za tuto „opovážlivost“ byli tehdy účinkující potrestáni pokutou deseti zlatých.

Článek *Nikdo se nečervená* upozorňuje na tehdejší problém znečištění. Autor si stěžuje na nepořádek v okolí nádraží, kde byl dříve skladován kovový odpad. Uvádí, že podnik Kovošrot zřejmě neodebírá vše, co je mu nabízeno, jinak by se v těchto místech nenašla třeba sada původně nových pneumatik, které mezitím obrůstají mechem. Článek je uzavřen větou: „Na jedné straně šetříme každou korunu, na druhé straně takovýmto způsobem utíkají tisíce.“

Na závěr...

Děkujeme, že jste si našli čas a přečetli si náš Vysokomýtský muzejní postilion. I nadále Vás v něm budeme pravidelně informovat o událostech a zajímavostech z našeho muzea. Další číslo vyjde opět za měsíc.

Pro více informací doporučujeme sledovat naše:

[Webové stránky](#)

[Facebookové stránky](#)

[Instagram](#)

Nabízíme

- I Archeologické služby
- I Knihovní a badatelské služby
- I Komentované prohlídky expozic
- I Komentované prohlídky města
- I Workshopy pro školy i širokou veřejnost

www.muzeum-myto.cz

tel.: sekretariát 465 461 950, pokladna 465 461 952

Šemberův dům

krátkodobé výstavy, stálá expozice Vysoké Mýto světové, expozice Stratílek
A.V. Šembery čp. 125. Otevřeno: úterý – neděle 9 – 12 a 13 – 17 hodin

Muzeum českého karosářství

Náměstí Přemysla Otakara II., čp. 96. Otevřeno: pondělí – neděle 9 – 17 hodin

Barokní areál ve Vraclavi

Vraclav čp. 5. Otevřeno červen, září o víkendech;
červenec, srpen úterý – neděle 9 – 12 a 13 – 17 hodin.

